

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 25. novembra 2019. godine
Br. ref.:RK 1466/19

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI61/19

Podnosilac

Bahrije Baftiu

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda
Rev. br. 304/2018 od 13. novembra 2018. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Bahrije Baftiu sa stalnim prebivalištem u Štimlju (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva), koju zastupa Labinota Qosa-Ilazi, advokat iz Uroševca.

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava ustavnost presude Vrhovnog suda Rev. br. 304/2018 od 13. novembra 2018. godine (u daljem tekstu: osporena presuda), koju je primila 7. decembra 2018. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene Presude, kojom su podnositeljki zahteva navodno povređena prava zagarantovana članovima 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 54. [Sudska zaštita prava] u vezi sa članom 21. [Opšta načela] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7 člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članu 22. [Procesuiranje podnesaka], članu 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 5. aprila 2019. godine, podnositeljka je putem pošte poslala svoj zahtev, koji je u Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) pristigao 11. aprila 2019. godine.
6. Dana 16. aprila 2019. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Safeta Hoxhu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërzhaliu- Krasniqi (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Radomir Laban (članovi).
7. Dana 24. maja 2019. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva i tražio od iste da dostavi dodatne informacije.
8. Dana 17. juna 2019. godine, podnositeljka zahteva je dostavila dodatne informacije na osnovu zahteva Suda.
9. Dana 15. jula 2019. godine, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu u skladu sa zakonom.
10. Dana 06. novembra 2019. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je predložilo sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 16. marta 2011. godine, podnositeljka zahteva je podnela tužbu bivšem Opštinskom sudu u Uroševcu, sada Osnovnom sudu, protiv PTP Nerakond (tuženi) sa sedištem u Uroševcu, kojom je tražila ispunjenje ugovora o radu br. 136 od 28. jula 2002. godine od strane tuženog, odnosno isplatu ličnih

dohodaka u iznosu od 7.660,00 evra za vremenski period od 1. februara 2002. do 13. jula 2010. godine.

12. Dana 6. maja 2014. godine, podnositeljka zahteva je preinačila svoju tužbu na taj način što je zahtevala i ispunjenje komercijalnog ugovora.
13. Dana 3. oktobra 2016. godine, Osnovni sud u Uroševcu je presudom C. br. 205/06, odbio u celosti tužbu podnositeljke zahteva, sa obrazloženjem da su potraživanja koja su tražena tužbenim zahtevom da se isplate lični dohoci zastarela u smislu člana 372. Zakona o obligacionim odnosima (ZOO), iz razloga što je ugovor istekao 21. septembra 2007. godine, a podnositeljka zahteva je podnela tužbu 5. januara 2011. godine, odnosno po isteku roka od 3 (tri) godine.
14. Dana 22. novembra 2016. godine, podnositeljka zahteva je izjavila žalbu Apelacionom sudu protiv presude Osnovnog suda u Uroševcu od 3. oktobra 2016. godine, zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.
15. Dana 7. juna 2018. godine, Apelacioni sud je presudom Ac. br. 680/2017 odbio, kao neosnovanu, žalbu podnositeljke zahteva i potvrdio prvostepenu presudu od 3. oktobra 2016. godine, sa obrazloženjem da presuda nije zahvaćena bitnim povredama odredaba parničnog postupka iz člana 182. tačka b), g), j), k) i m) ZPP-a.
16. Dana 10. jula 2018. godine, podnositeljka je podnela zahtev za reviziju Vrhovnom sudu protiv presude Apelacionog suda od 7. juna 2018. godine, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.
17. Dana 10. jula 2018. godine, Vrhovni sud je osporenom presudom Rev. br. 304/2018 odbio zahtev za reviziju koji je podnela podnositeljka, ostavljajući na taj način na snazi presude nižestepenih sudova.

Navodi podnosioca zahteva

18. Podnositeljka zahteva navodi da su joj odlukama redovnih sudova povređena prava zaštićena članovima 24, 31. i 54. Ustava, sa sledećim obrazloženjem: *"...nijedna od instanci nije dala nikakvo osnovno pravno obrazloženje o tome kako su došli do zaključka da je prema toj odredbi (član 372. ZOO-a iz 1978. godine) neosnovan i deo tužbenog zahteva o vremenskom periodu od 16.03.2018. godine do 13.07.2010. godine, polazeći od činjenice da je tužilja svoju tužbu podnela sudu 16.03.2011. godine, nijedan od sudova nije imao zakonsko pravo da u potpunosti odbije tužbeni zahtev tužilje jer u konkretnom slučaju periodični zahtevi tužilje od 16.03.2008. godine do 13.07.2010. godine, nisu zastareli kao što je predviđeno članom 372. ZOO-a".*
19. Pored toga, podnositeljka zahteva traži od Suda: *"...da analizira pažljivo dokaze kao što su: rešenje Ac. br. 4151/2015 od 11.01.2018. godine, rešenje Ac. br. 3375/2014 od 29.05.2018. godine, rešenje Ac. br. 3379/2014 od 15.12.2016.*

godine i presuda C. br. 183/2012 od 22.11.2016. godine iz kojih se utvrđuje kako odlučuju naši sudovi u identičnim slučajevima...”

20. Na kraju, podnositeljka zahteva traži od Suda da proglasi zahtev prihvatljivim, da utvrdi da je osporena presuda Rev. br. 304/2018 od 13. novembra 2018. godine doneta uz ustavne povrede u smislu članova 24, 31. i 54. u vezi sa članom 21. Ustava, kao i da omogući ponavljanje postupka u parničnom predmetu C. br. 2015/11 pred Osnovnim sudom u Uroševcu.

Prihvatljivost zahteva

21. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, utvrđene Ustavom, dalje precizirane Zakonom i propisane Poslovníkom o Radu.
22. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7 člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.

[...]“.

23. Sud takođe ocenjuje da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti propisane članovima 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji utvrđuju:

Član 47. Zakona [Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48. Zakona [Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49. Zakona
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

24. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnositeljka zahteva ovlašćena strana, da je iscrpela pravna sredstva na raspolaganju, da je naglasila akt javnog organa koji osporava pred Sudom, da je takođe razjasnila i ustavna prava i slobode za koja tvrdi da su joj povređena osporenom odlukom, u skladu sa članom 48. Zakona, kao i da je blagovremeno podnela svoj zahtev u skladu sa članom 49. Zakona.

25. Međutim, Sud takođe razmatra da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti propisane pravilom 39 (2) Poslovnika, koje utvrđuje:

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.

26. Sud podseća da podnositeljka zahteva navodi povredu svojih prava zagarantovanih članovima 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava.

Što se tiče navoda o povredi članova 31. i 54. u vezi sa članom 21. Ustava

27. S tim u vezi, Sud primećuje da podnositeljka zahteva navodi da redovni sudovi nisu obrazložili svoje odluke u pogledu primene člana 372. ZOO-a u vezi sa zastarelošću tužbe o u smislu ovog člana. Naime, Sud primećuje da navodi u ovom delu pokreću pitanja zakona (zakonitost) koja spadaju u delokrug redovnih sudova, a ne Ustavnog Suda, jer navodne povrede prava zaštićenih ovim konkretnim odredbama nisu argumentovane i pokrenute na ustavnom nivou (ustavnost).
28. U tom smislu, Sud ponovo ističe da nije njegov zadatak da se bavi činjeničnim ili zakonskim greškama koje su navodno izvršili redovni sudovi prilikom ocene dokaza ili primene zakona (zakonitost), osim i u meri u kojoj su te greške mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). On sam ne može oceniti zakon koji je doveo dotle da redovni sud donese jednu umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud “četvrtog stepena”, što bi imalo za rezultat prekoračenje granica postavljenih u njegovoj nadležnosti.
29. Naime, uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, ESLJP, slučaj *Perlala protiv Grčke*, stav 25 i *Khan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, stav 34, i vidi, takođe, slučajeve Ustavnog suda KI70/11, podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine i KI56/17, podnositeljka zahteva *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 41).

30. Uloga Ustavnog suda je da obezbedi saglasnost sa pravima zagaranovanim Ustavom i drugim pravnim instrumentima. Prema tome, Ustavni sud ne može postupati kao "sud četvrtog stepena" (vidi, *mutatis mutandis*, rešenje o neprihvatljivosti Ustavnog suda u slučaju KI86/11, podnosilac zahteva *Milaim Berisha*, od 5. aprila 2012. godine).
31. Sud, dalje, pozivajući se na relevantne delove osporene presude Vrhovnog suda, primećuje da je on u vezi sa tvrdnjom o zastarelosti tužbe obrazložio: "...u pogledu odlučujuće činjenice ne prekidanja zastarelosti, drugostepeni sud i prvostepeni sud, dali su dovoljne i prihvatljive razloge za revizorski sud o tome kako i na koji način tuženi mora da podnese izjavu o prihvatanju duga, izjava koja je predstavljala prekid zastarelosti, za koje se, u ovom kontekstu, ne može se prihvatiti kao osnovana izjava o reviziji, da se prihvatanje duga može obaviti na jednostavan način".
32. Pored toga, Vrhovni sud je obrazložio sledeće: "Zahteve...koji se uopšte odnose na zastarelost i njihov prekid, Vrhovni sud [...] nije priznao kao osnovane, zbog činjenice da u konkretnom slučaju, na siguran način je utvrđen ne samo zakonsko ograničenje duga, ali i iz šestog aneksa gore upisanog ugovora koji je zaključen između UNMIK-a i privatne kompanije T.P. „Neraimpex“ u Uroševcu, ispada da se ovaj ugovor, tužena nije zaključio sa radnicima već je zaključio sa UNMIK-om tako da ugovor je zakon za strane, ali ne i za druga lica, tako da se tužilac ne može pozvati na obavezu tuženog na tužioca ...".
33. U tom pogledu, Sud ocenjuje da je Vrhovni sud u osporenoj presudi ispitao sve navode podnositeljke zahteva iznete u zahtevu za reviziju, pružajući sveobuhvatne i detaljne razloge za svoje nalaze. Stoga, Sud ocenjuje da je podnositeljka zahteva imala dovoljno mogućnosti da pred redovnim sudovima predoči sve navode o povredama svojih prava. Pored toga, njeni argumenti su pravilno saslušani i uredno ispitani od strane redovnih sudova. Iz tih razloga, Sud smatra da su odluke redovnih sudova obrazložene i da postupci, gledano u celosti, ni na koji način nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi slučaj ESLJP-a *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, presuda od 30. juna 2009. godine).

Što se tiče navoda podnositeljke zahteva o povredi člana 24. Ustava

34. S tim u vezi, Sud primećuje da je podnositeljka zahteva pomenula nekoliko odluka redovnih sudova, navodeći da su redovni sudovi u identičnim okolnostima odlučivali drugačije. Međutim, ona nije priložila te odluke svom zahtevu kao dokaze. Stoga, Sud podseća na to da teret izgradnje, razjašnjenja i dopune zahteva pada na podnosioca zahteva koji imaju neposredni interes da Sud delotvorno ispita njihove navode i tvrdnje. Iz tih razloga, Sud ne može uzeti u obzir navode podnositeljke zahteva o povredi člana 24. Ustava, odnosno navode o različitom postupanju sa njenim predmetom u odnosu na druge identične predmete zbog toga što u ovom pogledu zahtev nije potkrepljen materijalnim dokazima.
35. Iz napred izloženih razloga, Sud primećuje da se podnositeljka zahteva jednostavno ne slaže sa ishodom postupka pred redovnim sudovima, odnosno sa činjenicom je njen tužbeni zahtev odbijen od strane svih sudskih instanci. Međutim, nezadovoljstvo podnositeljke zahteva ishodom postupka od strane

redovnih sudova ne može samo po sebi pokrenuti argumentovanu tvrdnju o povredi ustavnih prava (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, stav 21, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine, vidi, rešenje o neprihvatljivosti Ustavnog suda u slučaju KI25/11, podnosilac *Shaban Gojnovci*, od 28. maja 2012. godine, stav 28, vidi, takođe, slučaj KI56/17, podnositeljka zahteva *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 42).

36. U zaključku, Sud utvrđuje da se zahtev podnositeljke mora proglasiti očigledno neosnovanim na ustavnim osnovama zbog toga što argumenti koji su izneti u zahtevu ni na koji način ne opravdavaju njene tvrdnje o povredi članova 24, 31. i 54. Ustava u vezi sa članom 21. Ustava.
37. Shodno tome, Sud zaključuje da je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i da se u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika isti mora proglasiti neprihvatljivim.

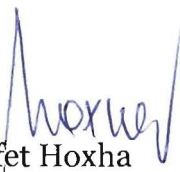
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud na osnovu člana 113.7 Ustava, člana 20. Zakona i pravila 39 (2) i 59 (b) Poslovnika, dana 06. novembra 2019. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog suda

Arteta Rama-Hajrizi